

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 228/2010-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júna 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti Z., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. F. N., B., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5 CoE/132/2009 z 15. októbra 2009 v spojení s uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 7 Er/24112008 z 5. marca 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti Z., s. r. o., o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. decembra 2009 doručená sťažnosť spoločnosti Z., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 CoE/132/2009 z 15. októbra 2009 v spojení s uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 Er/24112008 z 5. marca 2009.

Zo sťažnosti a z k nej pripojených písomností vyplýva, že krajský súd napadnutým rozhodnutím potvrdil uznesenie okresného súdu, ktorým bola zamietnutá žiadosť súdneho exekútora *„o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v časti vymoženia poplatku z oeskania vo výške 0,1 % denne zo sumy 1.589, 96 €... od 01. 07. 1999 do zaplatenia...“*.

Exekučným titulom je vykonateľné rozhodnutie – platobný výmer správcu konkurznej podstaty P., a. s. v konkurze, B. (ďalej len „správca konkurznej podstaty úpadcu“), č. 654/2005 z 25. mája 2005 proti povinnej A. W. o vymoženie poistného s prísl. ako dlžnej pohľadávky zo zákonného poistenia na zdravotnom poistení.

Podľa názoru sťažovateľky rozhodnutia krajského súdu a okresného súdu sú arbitrárne, pretože *„náležite sa nevysporiadali so skutočnosťami, zohľadnenie ktorých je nevyhnutné pre právne posúdenie veci a rozhodli na základe nepodloženej právnej konštrukcie, ktorú navyše nedostatočne odôvodnili“*, a tiež sa *„v odôvodnení svojich*

rozhodnutí nevysporiadali so skutkovými tvrdeniami a právnym posúdením, ktoré sťažovateľ predložil a na ktoré poukázal...“.

Všeobecné súdy konali v rozpore s vnútroštátnymi právnymi predpismi, pretože predmetnú povinnosť dlžníka priamo ustanovoval zákon č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v príslušnom znení, čím znemožnili sťažovateľke vymôcť si v rámci exekúcie svoj zákonný nárok v časti týkajúcej sa poplatku z omeškania.

V tejto súvislosti poukazuje na viaceré rozhodnutia krajských súdov, podľa ktorých v obdobných veciach všeobecné súdy v Slovenskej republike rozhodli inak, v súlade s právnym názorom sťažovateľky. K tomu uvádza ako príklady aj niektoré rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky.

Sťažovateľka ďalej tvrdí, že v odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu poukázala na to, že platobný výmer ako exekučný titul je *„jasný, určitý, formálne aj materiálne vykonateľný vo všetkých častiach, plne v súlade so zákonom a návrh na vykonanie exekúcie nepresahoval povinnosť uloženú povinnému právoplatným a vykonateľným platobným výmerom, nakoľko v platobnom výmere je uvedené konkrétne obdobie v ktorom si povinný nesplnil svoju povinnosť odvieť poisťné...“*, ale odvolací súd napriek tomu rozhodol v jej neprospech, čo považuje za porušenie svojich označených práv.

Vzhľadom na už uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol nálezom takto:

„1. Uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5 CoE/132/2009-40 zo dňa 15. 10. 2009 v spojení s Uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 7 Er/2411/2008-19 zo dňa 05. 03. 2009 došlo k porušeniu vlastníckeho práva sťažovateľa v zmysle ustanovenia článku 20 ods. 1 Ústavy SR, článku 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a článku 1 ods. 1 Prvého dodatkového protokolu k Európskemu dohovoru o ľudských právach, a zároveň k porušeniu práva Sťažovateľa na súdnu a inú právnu

ochranu v zmysle ustanovenia článku 46 ods. 1 Ústavy SR, článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach.

2. Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5 CoE/132/2009-40 zo dňa 15. 10. 2009 v spojení s Uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 7 Er/2411/2008-19 zo dňa 05. 03. 2009 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi náhradu trov konania titulom trov právneho zastúpenia sťažovateľa. Krajský súd v Trenčíne a Okresný súd Nové Mesto nad Váhom sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (t. j. ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.).

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného

práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že dôvodom, pre ktorý sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny, práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je najmä otázka arbitrárnosti (neodôvodnenosti) rozhodnutí okresného súdu a tiež krajského súdu na konanie vo veci rozhodovania o opravnom prostriedku proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bola zamietnutá žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v časti vymoženého poplatku z omeškania vo veci vedenej pod sp. zn. 7 Er/2411/2008 na základe platobného výmeru vydaného správcom konkurznej podstaty úpadcu, kde sťažovateľka vystupovala ako oprávnená osoba.

1. Pri prerokovaní časti sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie ňou označených práv uznesením okresného súdu sp. zn. 7 Er/2411/2008 z 5. marca 2009, ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody sa na ústavnom súde možno domáhať v prípade, ak takúto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy.

Vo vzťahu k rozhodnutiu okresného súdu ako súdu prvého stupňa sťažovateľka využila ústavnú a zákonnú možnosť a obrátila sa na krajský súd, ktorý na základe opravného prostriedku vo veci konal a rozhodol. Právo odvolacieho súdu preskúmať na základe podaného odvolania uznesenie okresného súdu, a poskytnúť tak ochranu

sťažovateľkiným právam vylučuje právomoc ústavného súdu bezprostredne preskúmavať prvostupňové rozhodnutie všeobecného súdu v sťažovateľkinej veci. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 208/08).

2. Vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľka namietala porušenie ňou označených práv uznesením krajského súdu sp. zn. 5 CoE/132/2009 z 15. októbra 2009. Podstatou jej námietok v tejto časti sťažnosti bolo tvrdenie o porušení označených práv uznesením krajského súdu z dôvodu, že krajský súd ako súd odvolací svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil, jeho rozhodnutie je arbitrárne a nevychádza z judikatúry všeobecných súdov v obdobných prípadoch.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04). Ústavný súd môže do veci zasiahnuť, pokiaľ by tento výklad bol arbitrárny a nebol ani náležite zdôvodnený; v opačnom prípade nie je v právomoci ústavného súdu do konania všeobecných súdov zasahovať (I. ÚS 50/04, III. ÚS 67/06, III. ÚS 218/07).

Z uvedeného vychádzal ústavný súd aj v rámci ústavnej kontroly, ktorej bolo podrobené napadnuté uznesenie krajského súdu (z hľadiska námietok nastolených

sťažovateľkou tak v sťažnosti, ako aj v odvolaní podanom proti rozhodnutiu okresného súdu).

Krajský súd okrem iného uviedol, že „*V prejednávanej veci je exekučným titulom jedno z rozhodnutí, uvedených v § 41 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku. Prvostupňový súd postupoval v súlade s ust. § 44 ods. 2 O. s. p., keď preskúmaval žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva pre súd povinnosť preskúmať predovšetkým exekučný titul, a to formálnu i materiálnu stránku jeho vykonateľnosti, ďalej žiadosť o vydanie poverenia, ako aj návrh na vykonanie exekúcie.*

Rozhodnutia vymenované v ust. § 41 Exekučného poriadku vrátane súdnych rozhodnutí môžu byť exekučnými titulmi len vtedy, ak sú vykonateľné. Formálna stránka vykonateľnosti rozhodnutia je dodržaná v prípade, ak má rozhodnutie náležitosti, ktoré sú pre neho vymedzené v príslušnom právnom predpise.

Materiálnu stránku vykonateľnosti rozhodnutia predstavuje individualizácia oprávneného a povinného, presné vymedzenie práva a jemu zodpovedajúcej povinnosti na plnenie, ako aj presne stanovená lehota na plnenie. Ak chýba tento materiálny predpoklad exekúcie, exekučný súd žiadosť o udelenie poverenia zamietne tak, ako to predvída znenie ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku.

V prejednávanej veci je vykonávaným rozhodnutím platobný výmer (...), ktorý mal nadobudnúť právoplatnosť dňom 07. 07. 2005 a vykonateľnosť dňa 18. 07. 2005. Podľa citovaného platobného výmeru je povinná A. W. povinná zaplatiť dlžné poistné vo výške 47.899,- Sk a poplatok z omeškania vo výške 0,1 % denne z dlžnej sumy poistného do dňa zaplatenia, a to do 8 dní od právoplatnosti platobného výmeru. Je tak zrejmé, že povinnej bolo uložené zaplatiť sumu 47.899,- Sk do 8 dní od právoplatnosti predmetného platobného výmeru. Počiatok povinnosti platiť poplatok z omeškania vo výške 0,1 % denne z dlžnej sumy poistného však vo výroku platobného výmeru nie je uvedený. V návrhu na vykonanie exekúcie však oprávnený žiada, aby bolo udelené poverenie na vykonanie exekúcie ako pre dlžné poistné vo výške 47.899,- Sk, tak aj pre poplatok z omeškania vo výške 0,1 % denne z uvedenej sumy od 1. 7. 1999 do zaplatenia. Takýmto spôsobom však vo výrokovej časti vykonávaného rozhodnutia nie je povinnosť povinného, týkajúca sa poplatku z omeškania

vymedzená. Prvostupňový súd preto dôvodne zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia v časti vymoženia poplatku z omeškania pre nedostatok materiálnej vykonateľnosti vykonávaného rozhodnutia.

Preto odvolací súd dospel k záveru, že je potrebné napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdiť.“.

Z okolností daného prípadu vyplýva, že v rozsahu potvrdzujúcich dôvodov krajský súd dostatočne sťažovateľke ozrejmil okolnosti, ktoré boli podkladom na záver o tom, že potvrdil rozhodnutie okresného súdu o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v časti vymoženia poplatku z omeškania a jeho skutkové a právne závery sú podľa názoru ústavného súdu dostatočné a jasné.

Aj keby ústavný súd bol iného názoru ako krajský súd (teda by sa stotožnil s námietkami sťažovateľky v časti, že v platobnom výmere bolo riadne vymedzené obdobie, od kedy je povinný zaviazaný na zaplatenie poplatku z omeškania, čo zo sťažnosti a jej príloh predložených sťažovateľkou nevyplývalo), v danej veci nemohol prehliadnuť to, že platobný výmer vydaný správcom konkurznej podstaty úpadcu nemôže byť exekučným titulom, keďže zo žiadnych ustanovení relevantnej zákonnej úpravy (predovšetkým zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov účinného do 31. decembra 2005) nevyplývalo pre správcu konkurznej podstaty úpadcu oprávnenie vydávať individuálne právne akty orgánu verejnej správy [k podobným záverom dospel v uznesení sp. zn. 3 M Cdo 20/2008 z 22. apríla 2009 aj Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a v tomto ohľade nepovažoval tento názor za arbitrárny alebo zjavne neodôvodnený ani ústavný súd v celom rade svojich predchádzajúcich rozhodnutí (III. ÚS 35/2010, III. ÚS 37/2010, III. ÚS 384/09, IV. ÚS 31/2010 a pod.).

K námietkam sťažovateľky, že v obdobných veciach iných účastníkov konania rozhodol ten-ktorý všeobecný súd inak a spôsobom, s ktorým sa sťažovateľka stotožnila, resp. s jej právnym názorom, ústavný súd poznamenáva, že nie je v právomoci ústavného súdu zjednocovať rozhodovacia prax všeobecných súdov, keďže to je úlohou najmä odvolacích súdov, resp. najvyššieho súdu (I. ÚS 199/07, I. ÚS 235/07).

Právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecnými súdmi úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s právnymi názormi. Z opačného hľadiska možno povedať, že neúspech v súdnom konaní nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie základného práva (napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08, I. ÚS 73/2010). Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

3. Sťažovateľka namieta v sťažnosti aj porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (čl. 11 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozhodnutím krajského súdu.

Vzhľadom na to, že ústavný súd odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru procesu uznesením krajského súdu, totožný záver prijal aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (resp. čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu). V súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. IV. ÚS 116/05, III. ÚS 218/07) ústavný súd k tomu poznamenáva, že absencia porušenia ústavnoprávných princípov vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv sťažovateľky hmotnoprávneho charakteru, medzi ktoré nepochybne patrí aj základné právo garantujúce ochranu majetku (obdobne napr. III. ÚS 27/08).

Ústavný súd zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy (napr. II. ÚS 78/05). V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy.

Keďže ústavný súd sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky z nej vyplývajúcimi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2010